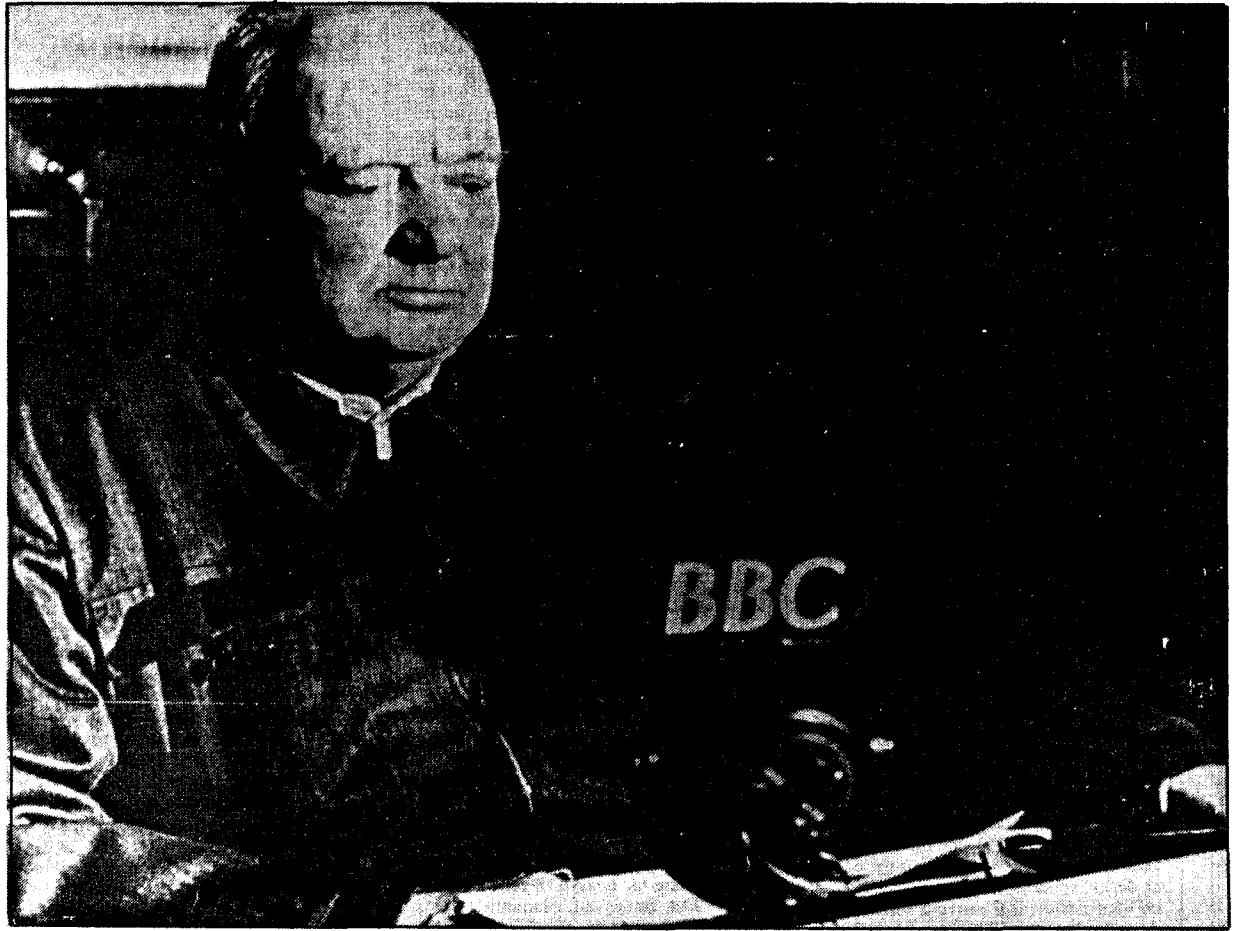

20 Torsdag 2. mai 1991

Nasjonal

VAR SLATT: Storbritannia og dets leder Winston Churchill hadde i løpet av 1940 måttet trekke sine styrker ut av Norge, Frankrike og Balkan – knust av den overlegne tyske krigsmaskinen. Storbritannia var i virkeligheten slått. Det var bare et spørsmål om tid når det måtte kapitulere, mente Hitler. Churchill bønnfalt USA om hjelp. (NTB-arkiv)

Kritisk for Churchill

Det var en triumferende og seierssikker Adolf Hitler som 4. mai talte til den tyske riksdagen. Talen artet seg som en giftig ydmykelse av Storbritannia og dets leder Winston Churchill som i løpet av det siste året hadde måttet trekke

sine styrker ut av Norge, Frankrike og Balkan, knust av den overlegne tyske krigsmaskinen. Storbritannia var i virkeligheten slått. Det var bare et spørsmål om tid når det måtte kapitulere, mente Hitler.

Av Ivar Johansen, NTB

Britenes situasjon var også katastrofal etter de mange nederlagene. Tyskerne behersket hele det europeiske kontinentet. Tyske fly slapp sine bombelaster over de britiske øyene dag og natt, og general Rommels panserstyrker sto ved Egypts grense. De britiske styrkene som skulle forsvare Egypt var sterkt svekket etter nederlaget på Balkan. Suezkanalen var truet. I tillegg til dette hadde Irak fått en pro-tysk regjering som hadde anmodet Hitler om tysk hjelp til å kaste britene ut av landet.

Churchill bønnfaller USA

Den som karest så Storbritannias og hele Det britiske samveldets desperate situasjon var statsminister Churchill. Dette kom blant annet fram i et brev han sendte president Roosevelt samme dag som Hitler i riksdagen rajerte

over den svake britiske krigsinnsatsen. I dette brevet ba Churchill USA inntrengende om mer hjelp og beskrev situasjonen i Midtøsten som særlig utsatt. Et sammenbrudd i dette området ville få de mest katastrofale følger, skrev Churchill.

Det er meget som tyder på at Hitler selv ikke var klar over hvor kritisk situasjonen var for Det britiske samveldet etter nederlagene våren 1941. I hvert fall synes det klart at han ikke så de muligheter som lå for å rette et drepende slag mot de utsatte britiske stillingene i Midtøsten og det østlige Middelhav.

«Som en erobring av London»

Hitler var besatt av tanken om å knuse Sovjetunionen før han ville gå i gang med andre større operasjoner. Han avviste derfor de planene for en rask erobring av Egypt og Suez som sjefen for den tyske marine, storadmiral Ræ-

der, støttet av lederen for det tyske Afrikakorpset, general Rommel, la fram for ham. Ved å sikre seg herredømmet over Suezkanalen og Midtøsten ville det bli ret-

Samme dag som de tyske tropene hadde fullført erobringen av Jugoslavia og Hellas, 30. april, fastsatte Hitler den nye datoen for angrepet på Sovjetunionen. Det skulle begynne 22. juni 1941. Churchill slapp å oppleve sitt mareritt som han i brevet til president Roosevelt 4. mai beskrev slik: «Hvis Egypt og Midtøsten går tapt, vil fortsettelsen av krigen bli et hardt, langvarig og trøstesløst foretagende, selv om USA går med i krigen.»

tet et mer drepende slag mot Det britiske samveldet enn en erobring av London, framholdt Ræder. Men han talte for døve ører. Hitler hadde tatt sin beslutning. Han gikk bare med på å sende en militærmisjon og våpen til Irak, et halvhjertet tiltak som ikke fikk noen betydning for krigens videre forløp.